

Nr 5

Utlåtande i anledning av väckta motioner om en förbättrad personalvård inom arbetslivet.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 633 av fru *Olsson* och II: 776 av herr *Larsson* i Borrby *m. fl.* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag rörande *dels* frågan om försöksverksamhet vid vissa enheter inom den statliga sektorn avseende överförande av arbetsvetenskapliga forskningsresultat till praktisk tillämpning i arbetslivet, *dels* frågan om upplysnings- och rådgivningsverksamhet i syfte att förbättra personalvård och psyko-hygieniska betingelser inom arbetslivet, allt i enlighet med i motionerna angivna allmänna riktlinjer.

I motionerna framhålles, att arbetslivet för många medför stora psykiska påfrestningar. Många förmår inte bära dem utan menliga inverknings på hälsan. Utvecklingen torde komma att accentueras vid fortsatt expansion i teknokratisk riktning. Det gäller då att söka bevara de positiva dragen i utvecklingen och söka eliminera de negativa. Man måste anpassa arbetsuppgifter och arbetsmiljö till individens totala förmåga och behov. Insatser måste göras på utbildningens och yrkesvägledningens områden, på anlagstestningarnas och arbetsprövningarnas samt hela det område som beröres av arbetsvetenskaplig forskning. Det gäller framför allt att till arbetslivet överföra olika värdefulla arbetsvetenskapliga resultat. Man kan knappast vänta några framsteg genom lagstiftningsåtgärder, utan man måste bygga på de berörda parternas insikter och aktiva medverkan.

En försöksverksamhet synes kunna bli av betydande värde. Den bör bedrivas inom den statliga sektorn, därvid man bör söka klarlägga vilka problem som möter vid överförande av forskningsresultaten samt söka utröna vilka metoder och medel som är lämpligast och skapa enheter och arbetsplatser som kan framstå som föredöme.

Arbetarskyddsstyrelsen har ansett att en sådan verksamhet bör bedrivas i samarbete med Personaladministrativa rådet. En annan möjlighet ligger i en intensifierad rådgivnings- och upplysningsverksamhet, men det bör utredas hur en sådan verksamhet skall utformas och organiseras. Verksamheten bör främst rikta sig till de lokala instanserna, d. v. s. till företagen, företagsnämnderna och arbetstagarernas lokala sammanslutningar. I sammanhanget bör observeras att arbetarskyddsstyrelsen lider brist på personal.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 776.

Utskottet

I motionerna upptagna spörsmål prövades jämväl av 1963 års riksdag. I utlåtande (nr 34/1963) över motioner i ämnet erinrade allmänna beredningsutskottet bl. a. om ett förslag beträffande den statliga personalvården som chefen för civildepartementet framlagt i proposition (nr 160/1963) angående statstjänstemännens sjuklöne- och semesterförmåner m. m. Förslaget avsåg tillskapande av ett centralt organ för personalvårdsarbetet. I propositionen anfördes bl. a. att arbetet borde inriktas på att genom rådgivning till myndigheter och enskilda anställda och genom andra positiva åtgärder minska anpassningssvårigheterna. Åtgärder av sådan art borde kombineras med medicinsk rådgivning och till det centrala organet borde knytas läkare och sjuksköterskor samt annan personal med personalvårdande uppgifter i övrigt. Arbetet borde vara av försökskaraktär intill dess erfarenheter vunnits om hur personalvårdsarbetet borde ordnas organisatoriskt.

Utskottet ansåg att riksdagens ställningstagande till ovannämnda förslag borde avvaktas innan ytterligare åtgärder i motionernas syfte ifrågasattes och avstyrkte motionerna, vilka icke föranledde någon riksdagens åtgärd.

Riksdagen godkände sedermera det i propositionen nr 160/1963 framlagda förslaget.

Som framgår av uppgift under tolfte huvudtiteln i årets statsverksproposition har personalvårdsarbete i enlighet med förslaget igångsatts under hösten 1963. Ett särskilt organ, statens personalvårdsnämnd, har tillsatts för att leda arbetet och avge förslag om den framtida organisatoriska utformningen av detsamma.

Utskottet vill härtill foga att i nämnden ingår statstjänstemän samt representanter för Statstjänarkartellen och TCO. Enligt vad utskottet erfarit har nämnden vidare anställt, förutom personalkonsulenter, en förtroendeläkare som samarbetar med verkens läkare och som, sedan nämnden numera erhållit egna lokaler, har regelbunden mottagning, samt en sköterska.

I motionerna hemställs om utredning dels av frågan om försöksverksamhet vid vissa enheter inom den statliga sektorn avseende överförande av arbetsvetenskapliga forskningsresultat till praktisk tillämpning i arbetslivet, dels av frågan om upplysnings- och rådgivningsverksamhet i syfte att förbättra personalvård och psykohygieniska betingelser i arbetslivet.

Såvitt utskottet kunnat bedöma torde de av statsmakterna vidtagna åtgärderna kunna verksamt bidra till en förbättring av personalvården. I den prövning av frågor om utveckling och samordning inom personalvården som ankommer på nämnden ingår även spörsmålen såväl beträffande omsättande i praktiken av arbetsvetenskapliga forskningsresultat som beträffande effektiv informations- och rådgivningsverksamhet. Det skall också beaktas att det nu pågående arbetets klart angivna karaktär av försöksverksamhet innebär att statsmakterna är beredda till de ytterligare insatser som vunna erfarenheter kan ge anledning till.

Vad beträffar den enskilda sektorn av arbetslivet får utskottet erinra om att en omfattande verksamhet bedrivs av bl. a. Personaladministrativa rådet (PA-rådet), vari arbetsmarknadens huvudparter är representerade. Rådet organiserar forskning och bedriver härjämte konsulterande och informativ verksamhet samt mottager uppdrag att verkställa undersökningar angående personalvården även inom statliga företag och myndigheter. Vid undersökningarna framkomna rön och resultat publiceras fortlöpande.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av de i motionerna upptagna spörsmålen. De initiativ som tagits under den senaste tiden synes emellertid kunna befrämja en utveckling i motionernas syfte. Utskottet finner angeläget att hithörande frågor även i fortsättningen ägnas stor uppmärksamhet och att i det fortsatta utvecklingsarbetet möjligheterna till samarbete mellan statliga och enskilda organ på området tillvaratages, så att erhållna resultat kan komma arbetslivet inom både den statliga och den enskilda sektorn till godo och att i motionerna anförda synpunkter härvid blir beaktade. Utskottet förutsätter att så kommer att ske.

Enligt utskottets mening kan motionerna anses i väsentlig mån besvarade med vad ovan anförts och någon skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t synes f. n. icke erforderlig, varför utskottet hemställer,

att de likalydande motionerna I: 633 och II: 776 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 mars 1964

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Carl Albert Anderson*, Möller, Schött, Sörlin, Söderberg*, Nils-Eric Gustafsson*, Hellebladh, Tage Johansson, Svanström, fru Hamrin-Thorell*, herrar Wallmark och Kilsmo*;

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herrar Jacobsson i Sala, Carlsson i Huskvarna*, Dickson, fru Jäderberg, herr Svensson i Kungälv*, fru Thunvall, herr Larsson i Borrby, fru Hörnlund*, herr Magnusson i Nennesholm och fru Forsling.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.